

HÖGSTA DOMSTOLENS BESLUT

meddelat i Stockholm den 14 december 2012

Mål nr

Ö 2424-10

KLAGANDE

Justitiekanslern
Box 2308
103 17 Stockholm

MOTPART

RJS

SAKEN

Ersättning till tolk

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Hovrätten för Västra Sveriges beslut 2010-04-22 i mål Ö 1210-10

HÖGSTA DOMSTOLENS AVGÖRANDE

Högsta domstolen fastställer hovrättens beslut.

Dok.Id 74202

HÖGSTA DOMSTOLEN	Postadress	Telefon 08-561 666 00	Expeditionstid
Riddarhustorget 8	Box 2066	Telefax 08-561 666 86	08:45-12:00
	103 12 Stockholm	E-post:	13:15-15:00
		hogsta.domstolen@dom.se	
		www.hogstadamstolen.se	

YRKANDEN I HÖGSTA DOMSTOLEN

Justitiekanslern har yrkat att Högsta domstolen med ändring av hovrättens beslut fastställer tingsrättens beslut.

RJS har beretts tillfälle att yttra sig över Justitiekanslerns överklagande men har inte hört av sig.

SKÄL

1. RJS fick i uppdrag av tingsrätten att tolka per telefon vid en häktningsförhandling söndagen den 20 december 2009 kl. 12.30–13.00. Samma dag kl. 13.00 underrättades hon av tingsrätten om att hon inte behövde utföra någon tolkning vid förhandlingen. Enligt tingsrättens anteckning i dagboken begärde RJS ersättning för en timmes arbete. Tingsrätten tillerkände RJS ersättning för en timmes tidspillan. RJS överklagade beslutet och yrkade att hon skulle tillerkännas ersättning motsvarande två timmars arbete. Hon gjorde gällande att hon till följd av tolkuppdraget satt redo vid telefonen aktuell dag från kl. 12.30 och att hon i samband med tingsrättens avbeställning kl. 13.00 begärde ersättning för en timmes arbete och helgpåslag, vilket enligt dåvarande tolktaxa motsvarade två timmars arbete.
2. Hovrätten har tillerkänt RJS skälig ersättning motsvarande vad hon skulle ha erhållit om tolkuppdraget hade genomförts enligt bokningen, omfattande två timmars arbete med totalt 665 kr.

3. Frågan i Högsta domstolen är hur ersättning till en tolk vars uppdrag avbeställs utan varsel ska bestämmas.
4. Enligt 5 kap. 8 § rättegångsbalken har en tolk rätt till skälig ersättning för arbete, tidspillan och utlägg som uppdraget krävt. Enligt förordningen (1979:291) om tolktaxa utgår ersättning enligt taxa som fastställs av Domstolsverket. Vid tiden för det i målet aktuella uppdraget gällde Domstolsverkets föreskrifter om tolktaxa (DVFS 2008:8). Tolktaxan innehåller inte några regler om ersättning vid avbeställt tolkupdrag. Domstolsverket har som skäl för detta angett att en taxereglering inte är lämplig, eftersom omständigheterna i hög grad kan skifta från fall till fall. Enligt verket bör dock presumptionen vara att tolken tillerkänns skälig ersättning. (Prop. 1978/79:132 s. 31.)
5. Högsta domstolen har i rättsfallen NJA 1984 s. 334 I och II uttalat att en myndighet som anlitar en tolk kan bli skyldig att enligt allmänna kontraktsrättsliga principer utge ersättning om myndigheten avbeställer tolktjänsten, eller tolkupdraget avslutas tidigare än som bokats, och att det i princip får undersökas i varje särskilt fall vilken skada som har uppstått. I rättsfallen gav Högsta domstolen anvisningar för denna prövning, som sammanfattningsvis innebär att tolken har att lägga fram utredning om att han eller hon inte kunnat skaffa något annat uppdrag som ersättning för det avbeställda uppdraget eller, när tolkupdraget avslutas tidigare än vad som bokats, inte kunnat utnyttja den reserverade tiden för något annat ersättningsgillt arbete. Vidare ska tolken lägga fram utredning om att han eller hon genom att åta sig tolkupdraget gått miste om inkomst och hur stor denna inkomst var. Om storleken på inkomstbortfallet inte kan visas ska ersättningen skäligen bestämmas enligt tolktaxans regler för tidspillan.

6. Sedan 1984 års rättsfall har antalet tolkuppdrag ökat betydligt. Det är också väl känt att antalet inställda förhandlingar, och därmed avbokade tolkuppdrag, har ökat sedan dess. Vidare är många av tolkarna numera anslutna till en eller flera tolkförmedlingar som förser dem med uppdrag, vilket i sin tur försvårar möjligheten att säkra bevisning om vilken inkomst tolken skulle kunnat få om inte domstolen hade beställt tolktjänsten. Denna utveckling motiverar en enklare ordning för ersättnings bestämmande när tolkuppdrag avbeställs. Det gäller särskilt för kortare tolkuppdrag som avbeställs med kort, eller inget, varsel. För sådana avbeställningar vore en taxereglering den mest naturliga och ändamålsenliga ordningen; en sådan är förutsebar och enkel att tillämpa för såväl tolken som domstolen genom att ingen utredning behöver läggas fram och värderas i det enskilda fallet.

7. I avsaknad av en sådan taxereglering bör, om inte annat följer av t.ex. ett ramavtal, ersättningen för kortare tolkuppdrag som avbeställs med kort eller inget varsel – varmed här förstås tolkningsuppdrag under högst någon dag eller två som avbeställs med mindre än 48 timmars varsel – bestämmas på ett taxeliknande sätt som utgår från att tolken inte har kunnat utnyttja den reserverade tiden för annat ersättningsgillt arbete. Ersättning ska då utgå för arbete och tidspillan som om uppdraget hade genomförts enligt bokningen.

8. Tingsrätten avbokade RJSs tolkuppdrag i samma stund som uppdraget enligt bokningen skulle ha slutförts. Ersättning ska alltså utgå för uppdraget. För RJS är arvodesnivå II tillämplig och hon innehar inte F-skattsedel. Enligt 3 § i Domstolsverkets då gällande föreskrifter om tolktaxa ska arvode utgå med belopp motsvarande minst två timmars arvodesgrundande tid vid tolkning vid häktningförhandling som äger rum på en söndag. Om tolkuppdraget hade genomförts enligt bokningen skulle RJS alltså ha tillerkänts ersättning för två timmars arbete med 665 kr.

9. Hovrättens beslut ska således fastställas.

I avgörandet har deltagit: justitieråden: Ella Nyström, Lena Moore (referent),
Ingemar Persson, Svante O. Johansson och Lars Edlund
Föredragande justitiesekreterare: Eva Lärfars Persson